

Politik Bilim

Dr. Mehmet Cemil Uğurlu'yu hatırlamak...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

TÜBİTAK'ın Darwin ve Evrim Teorisi'ne koyduğu sansürü konu alan geçen haftaki yazımı yazarken Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyelerinden Dr. Mehmet Cemil Uğurlu'yu hatırladım. 2003 yılında kaybettiğimiz bu değerli bilim adamımız bilimde, sanatta, edebiyatta, tıpta ve insan hak ve özgürlükleri için verilen mücadelelerde iz bırakmış insanları eserleriyle, başardıklarıyla anarken onlara karşı duyduğu hayranlığı şiirsel bir dille ifade etmeyi çok severdi.

Onu bu özelliğiyle tanıyışım, Newton'un anıtsal eseri '*Philosophiae Naturalis Principia Mathematica*'nın ilk baskısının 300'üncü yıldönümü dolayısıyla, '*Isaac Newton'ın anısına*' yazdığı '*Principia*' başlıklı dizeleriyledir (**Bilim ve Sanat**, Eylül 1987, Sayı 81). M. Cemil Uğurlu Hoca'nın yine şiirsel bir dille andığı büyük bilim adamlarından biri de Darwin'di. Onu bu arada hatırlayışımın ilk nedeni bu. Hoca'nın, **Bilim ve Sanat** dergisinin Eylül-Kasım 1988 tarihli 93'üncü sayısında yayımlanan, '*Galapagos Adaları*' başlıklı dizelerini size de aktarayım:

“İlkin Galapagos Adaları vardı / Kutsal betikler yazmaz / Dev kaplumbağalar iguanalar yaşardı // Galapagos Adaları / Yalvaçların söylemediği kıta / İspanyol denizcilerince konmuş adı // Darwin bile şaşmış gördüklerine / Hiçbir yer böylesi benzemezdi / ‘Cehennem Bahçeleri’ne // Ateş söylemedi / Su toprak hava söylemedi / Kaç milyar yıl canlıların kökenini // Karanlık susardı / Işık ve takiyonlar susardı / Fakat O kitapta yazdı. //4 Ağustos 1988”

M. Cemil Uğurlu Hoca'nın bir hayâli vardı: “*Sanat, bilim, tıp, yazın (edebiyat), ve düşün (fikir) alanlarında ünlü insanlarımızın, doğa, sanat, bilim ve tıp kavramlarına ilişkin özgün yorumlarını bir kitapta toplamak...*” Epeyce yorum topladı, bunların bir kısmını çeşitli yayın organlarında yayımladı da; ama ne yazık ki kitap tasavvurunu gerçekleştirilmeye, kalan yılları yetmedi. M. Cemil Uğurlu Hoca'yı hatırlamamın ikinci nedeni, topladığı yorumlardan, 06 Aralık 1994'te kaybettiğimiz, ünlü fizikçimiz Prof. Dr. Asım Orhan Barut'a ait olanıdır. Asım Orhan Barut '*doğa kanunları*'yla ilgili olan bu yorumunu, Colorado Üniversitesi'nden el yazısıyla yazdığı 2 Kasım 1979 tarihli mektubuyla Cemil Hoca'ya göndermiş. Asım Orhan Barut, bu mektubunda, “*...bahsettiğiniz konulardan biri üzerinde -bildiğim kadar tam 'orijinal' zannettiğim- bir düşüncemi sunuyorum*” diyor. Asım Orhan Barut'un o düşüncesini, mektubundan (M. Cemil Uğurlu Hoca mektubun fotokopisini bana da vermişti) aynen aktarıyorum:

“Doğa kanunlarını değişmez, sarsılmaz kabul ediyoruz. Yaşayan formların gelişmesi (evolution) gibi, acaba Doğa da muhtelif fiziki kanunları yaratıp, onları tecrübe edip, en iyisini seçmiyor mu? Ama ne ölçüye göre en iyisi? En çok kararlılık, en çok simetri verebilen kanunları: meselâ mesafenin tersinin karesiyle orantılı elektrik veya gravitation kuvvetleri. Kuvvet kanunu bambaşka da olabilirdi. Darwin'in gördüğü doğasal seçme prensibi, canlıdan cansız maddeye, ve hatta buradan maddeyi yaratan fiziki kanunların şekline neden ulaşmasın. Tabi bu değişmeleri görmek daha çok zaman isteyecek.”

M. Cemil Uğurlu Hoca'nın, Prof. Dr. Asım Orhan Barut'un ölümünden hemen sonra, ilk kez yayımlanmak üzere TÜBİTAK'a ilettiği bu yorum, **Bilim ve Teknik**'in 327'nci sayısında (Şubat 1995) yer almıştı. Aynı yorum hâlen, derginin “*1900 Sonrası Türk Bilimadamları*” başlığı altında, Prof. Dr. Asım Orhan Barut için ayrılan internet sayfalarında da yer alıyor.

TÜBİTAK yönetimi bu tür “muzır” yorumların kendi internet sayfalarında hâlâ durduğunun farkında mı, farkına varırsa ne yapar, bilemiyorum.

İşte böyle sevgili M. Cemil Uğurlu Hocam; bak, biz nereden nereye geldik...

CBT. 03 Nisan 2009